

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Høring - forslag til lov om omsetning av bøker (boklov)

Nasjonalbiblioteket viser til høringsnotat 2013/0053 Lov om omsetting av bøker. Nasjonalbiblioteket vil også vise til vårt høringssvar i forbindelse med bokutredningen avgitt 16.04.2012. I denne drøfter vi vi hvilken økonomisk rolle bibliotekene spiller i forhold til bokomsetningen. Nasjonalbiblioteket vil uttale seg om forslaget til boklov i den grad lovutkastet angår bibliotekene.

Generelt

En boklov som først og fremst er en fastprislov vil bidra til å skape et reguleringsystem for litteratur som i stor grad er fundert på boka som trykt medium i en gitt produksjons- og distribusjonsskjede bestående av forfatter, forlag, trykkeri, distributør, bokhandel og leser. Lesere i alle aldre vil i framtiden forvente at litteraturen skal være digitalt tilgjengelig enten som e-bøker, som utvidede e-bøker (med film, lyd etc.) eller i form av digitale utgaver av eldre utgivelser. Dette vil være en endring som hele det litterære systemet står ovenfor i årene.

Digitaliseringen vil kunne endre foretningsmodellene for utgivelse og salg av bøker, den vil også være en utfordring for de offentlige støtteordningene for litteratur. Dagens litteraturstøtteordninger med momsfrifat på papirbøker, innkjøpsordning og bibliotekvederlag baserer seg på papireksempelarmodellen. En overgang til e-bøker bør føre til en nærmere vurdering av hvordan disse støtteordningene skal fungere.

Nasjonalbiblioteket er i forhold til sitt mandat mest opptatt av hvordan endringene i bokmarkedet generelt vil påvirke publikums tilgang til litteratur. Bibliotekenes oppgave er bl.a. at den norske litteraturen skal komme fram til publikum på best mulig måte. Bibliotekene er en viktig arena for formidling av og bruk av litteratur. Gjennom formidling av litteratur bidrar bibliotekene indirekte også til salg. For bibliotekene vil det være viktig å kunne få låne ut e-bøker så snart de foreligger på markedet. Utfordringen er å finne balansen mellom bibliotekenes mulighet for gratis utlån og forlagenes behov for salg av e-bøker. På bakgrunn av at de største utfordringene for norsk språk og litteratur framover er knyttet til den digitale utviklingen og til bibliotekenes formidlingsrolle vil det etter Nasjonalbibliotekets syn være viktig at en boklov tar opp i seg disse litteraturpolitiske utfordringene.

Svar på høringsspørsmål:

Postadresse
Pb 2674 Solli, 0203 OSLO

Besøksadresser
Henrik Ibsens gate 110, 0255 Oslo
Finsetv. 2, 8624 Mo i Rana

Telefon 810 01 300
Telefaks 75 12 12 22

E-post
nb@nb.no

Organisasjonsnummer
976 029 100

Nasjonalbiblioteket har svart på høringsspørsmålene i notatet ut fra hvilke som påvirker bibliotekenes mulighet til formidling av litteratur.

Høringsspørsmål 1: Forslaget til formålsparagraf legger vekt på å legge til rette for bl.a. tilgjengelighet til litteraturen. Selv om dette blir ivaretatt også i andre deler av lovverket vil det også være viktig at bibliotekenes rolle som formidlere av litteratur over hele landet blir tydeliggjort i formålsparagrafen til bokloven.

Høringsspørsmål 2: Bokloven må være teknologinøytral. Bibliotekene er i ferd med å kunne tilby sine brukere E-bøker. En lov som skal regulere bokmarkedet bør ta høyde for den digitale utviklingen.

I de øvrige høringsspørsmål som besvares legger Nasjonalbiblioteket til grunn at bibliotekenes interesser ivaretas best ved at fastprisordningen gjøres fleksibel, slik at bibliotekene har mulighet til å kunne bruke sin markedsrett for å kunne oppnå lavere innkjøpspriser. Nasjonalbiblioteket vil også peke på at det ikke bør settes begrensninger på prisrabatten til bibliotekene i det kommende forslaget til forskrifter.

Høringsspørsmål 3: Nasjonalbiblioteket støtter forslaget om at det kan være mulig med differanse i fastprisperioden på ulike bokgrupper.

Forslag til ny definisjon: *Med bibliotek skal forstås bibliotek som driver med ordinært utlån og leverer data over virksomheten til offentlig statistikk.*

Høringsspørsmål 6: Nasjonalbiblioteket støtter forslaget om at boklovens forskrifter bør kunne ha med bestemmelse som hindrer at fastprisordningens begrensninger til nye bøker ikke uthules.

Høringsspørsmål 7: Nasjonalbiblioteket støtter forslaget om individuell fastprisperiode etter en konkret vurdering av hver bokutgivelse, men med et tak på hvor lenge perioden skal vare.

Høringsspørsmål 8: Nasjonalbiblioteket støtter departementets forslag om at det skal være adgang til rabatt i alle kanaler.

Avslutning

I forslaget til ny biblioteklov legges det vekt på bibliotekenes rolle som litteraturformidlere. Bokloven bør også være tydelig på at i tillegg til det kommersielle litterære kretsløpet så utgjør bibliotekene generelt og folkebibliotekene spesielt et ikke-kommersielt alternativ for tilgang til litteratur for hele befolkningen.

Med vennlig hilsen

Vigdis Moe Skarstein
Nasjonalbibliotekar

Svein Arne Tinnesand
Direktør, bibliotekutvikling